

Den danske brancheforening for uddannede tolke og oversættere, Translatørforeningen, indgiver hermed høringssvar til EU-Kommissionens revision af konkurrencereglerne (artikel 101 i TEUF) samt til initiativet vedrørende platformsarbejde (artikel 153).

Høringssvaret består af besvarelse af spørgeskema samt denne uddybende følgeskrivelse.

Vi svarer på vegne af Translatørforeningen, men bemærker, at problemstillingerne gør sig gældende for store dele af det europæiske marked for tolkning og oversættelse, jf. feedback fra en lang række oversættere og tolke som led i Roadmap-høringen i sagen, 6. januar – 8. februar 2021

(https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12483-Collective-bargaining-agreements-for-self-employed-scope-of-application-EU-competition-rules_en)

EU-Kommissionens initiativer hilses velkommen af Translatørforeningen, da foreningens medlemmer er ægte soloselvstændige, der udfører et liberalt erhverv selvstændigt, dvs. uden ansatte.

Translatørforeningen ønsker kollektive rettigheder og forhandlingsmandat for deres medlemmer – og soloselvstændige tolke og oversættere i øvrigt – og støtter dermed **mulighed 4** i EU-Kommissionens forslag til en revision af artikel 101, stk. 1 i TEUF.

De soloselvstændige tolke og oversættere i Danmark befinder sig i en gråzone, hvor de nuværende konkurrenceregler og markedsudviklingen bevirker, at de har vanskeligt ved at leve af deres arbejde; honoraret for deres ydelser skal eksempelvis dække egen løn, ferie, sygesikring, pension, børns sygedage, barsel, efteruddannelse osv., samt driftsudgifterne til deres enkeltmandsvirksomheder som kontorleje, erhvervsforsikring mv.

Det ville gavne ikke blot tusindvis af soloselvstændige, men også professionen, fagligheden og i sidste ende aftagerne af kerneydelser, hvis brancheforeninger eller grupper af soloselvstændige fik ret til at forhandle med platformsvirksomhederne/opgaveudbyderne. I Danmark er der på statsligt niveau undtagelser til konkurrencelovgivningen, hvor nogle professioner gerne må forhandle takster og vilkår med myndighederne.

Visse professioner, f.eks. advokater, læger, revisorer o.l., er højt specialiserede kompetenceområder, og ydelserne egner sig ikke til platforme/udbud, så længe der ikke stilles krav om uddannelse. Det gælder tilsvarende for tolke og oversættere, hvor selve ydelsen kræver særlige kompetencer og uddannelse.

En mulig løsning for at opretholde fagligheden kunne være at oprette en national godkendt tolke- og oversætterliste med optag på baggrund af rette kompetencer og sikre, at kun godkendte/certificerede tolke og oversættere kan indgå i kollektive forhandlinger med platformsvirksomheder.

Historisk set har Danmark været et sprogligt foregangsland, og helt tilbage i 1700-tallet var translatører en anerkendt faggruppe. Den danske struktur og uddannelse for tolke og translatører, der bl.a. omfattede en beskikkelse som statsautoriseret translatør og indførelse af en translatørlov i 1966, har andre EU-lande ladet sig inspirere af.

Hen over en årrække er professionens status som anerkendt faggruppe blevet stækket af den danske stat, bl.a. ved at fjerne statsautorisationen, ophæve translatørloven og afskaffe beskikkelsen pr. 1. januar 2016, men det har ikke gjort faget mindre nødvendigt eller relevant, tværtimod: Der er stigende behov for korrekt oversættelse og kommunikation på et højt fagligt og specialiseret niveau i takt med internationalisering og som følge af EU's indre marked.

Ifølge den danske konkurrencelovgivning må tolke og oversættere som soloselvstændige ikke forhandle kollektivt, og i et marked, hvor platformsvirksomheder i stigende grad vinder offentlige udbud, sproguddannelser på universitetsniveau nedlægges, og der ikke er politisk vilje til at sikre

regulering og krav til faglig kompetence, udhules mulighederne for at udøve erhvervet som selvstændig tolk og oversætter i en enkeltmandsvirksomhed.

I Danmark så man i 2019 et eksempel på et statsligt udbud til en samlet værdi af 0,5 mia. DKK på tolke- og oversættelsesopgaver for politi og retsvæsen. Ca. 20% af opgaverne blev tidligere udført af uddannede translatører, men efter afskaffelse af translatørloven mv., var der ikke krav om, at eneleverandøren, en platformsvirksomhed, skulle sikre, at kerneydelsen, tolkning og oversættelse, blev varetaget af translatører.

Konsekvensen blev bl.a., at de uddannede tolke og oversættere skulle konkurrere med ufaglærte på den digitale platform og samtidig levere ydelserne på arbejdsvilkår, som de erfaringsmæssigt vidste, var umulige at efterleve i praksis. Derfor fravalgte størstedelen af de uddannede tolke at melde sig på platformen. I kølvandet på deres fravalg af at arbejde til de på forhånd fastsatte takster og vilkår blev flere medlemmer af Translatørforeningen kontaktet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, der mente, at der var grundlag for at antage, at de havde foretaget en ikke nærmere defineret ”koordineret indsats” og blev ”truet” med bøde og fængselsstraf iht. konkurrencelovens bestemmelser. Den statslige myndighed var da også nødsaget til at ophæve kontrakten med platformsvirksomheden efter knap 9 måneder, da leverandøren ikke kunne tiltrække og levere et tilstrækkeligt antal kvalificerede tolke og oversættere.

Translatørforeningens medlemmer – uddannede translatører og tolke – er med andre ord et godt eksempel på et reelt erhverv, som bliver undergravet af markedsudviklingen. Vores medlemmers situation kan ikke sammenlignes med f.eks. Wolt-bude, hvis arbejdsopgaver ikke kræver en specifik uddannelse eller viden at udføre. Vores medlemmer er universitetsuddannede på Master-niveau og har specialiseret viden om juridisk, økonomisk og teknisk sprog. Disse kompetencer er nødvendige både i den offentlige sektor med oversættelse og tolkning inden for eksempelvis sundhedsvæsen og retsvæsen samt i erhvervslivet, hvor uddannede translatører udfører oversættelse på højt specialiseret niveau.

Vi ser derfor et presserende behov for at få mulighed for at forhandle og om muligt indgå aftaler med platformsvirksomheder. I ovennævnte tilfælde havde det muligvis betydet, at de uddannede tolke kunne have forhandlet ikke blot takster, men i høj grad arbejdsvilkår, med platformsvirksomheden i stedet for at blive presset ud af markedet.

Vores medlemmers status er vanskelig at definere, da de hverken er arbejdstagere eller arbejdsgivere i traditionel forstand, og det efterlader dem i en gråzone i den udvikling, som nogle dele af arbejdsmarkedet undergår. De danske myndigheder, der er den største aftager af oversættelse og tolkning, skubber selv på udviklingen ved at konkurrenceudsætte oversættelse og tolkning på en sådan måde, at opgaverne skal formidles via en platform.

Der mangler viden om, både i Danmark og andre EU-lande, hvilke faglige kvalifikationer der kræves for at levere kompetent oversættelse og tolkning.

Translatørforeningens svar på spørgsmål til EU-Kommissionens initiativ til platformsarbejde:

Spørgsmål 1: Mener du, at EU-Kommissionen korrekt og i tilstrækkelig grad har identificeret problemerne og EU's mulige handleområder?

Nej, EU-Kommissionen har ikke i tilstrækkelig grad taget højde for, at tolkning og oversættelse er en professionel ydelse, der ikke er egnet til at blive udbudt og formidlet igennem en platform, idet udbyderne af ydelserne er soloselvstændige. Når man samler udbyderne på én platform, og de som følge af en restriktiv konkurrencelovgivning ikke har mulighed for enten fælles eller i mindre grupper at forhandle vilkår, bevirker det en skævvridning og uproportional forhandlingsposition i platformsvirksomhedens favør til skade for den enkelte udbyders stilling som aktør på arbejdsmarkedet hvad angår honorar og arbejdsvilkår generelt.

Opgaverne, som tolke og oversættere varetager, hænger ofte sammen med den fri bevægelighed af personer, tjenesteydelser, varer og kapital i EU. Det sker ved store bygge- og anlægsprojekter, hvor virksomheder fra hele EU tildeles hele eller dele af offentlige udbud af sådanne projekter. Det sker også i de mange situationer, hvor EU-borgere er bosat og studerer og/eller arbejder i en anden medlemsstat og i den forbindelse har brug for sproglig bistand. Hvis vores profession bliver ved med at undergå den stigende afprofessionalisering som følge af en stadig tiltagende udbredelse af platformsløsninger og ulige forhandlingsmuligheder mellem soloselvstændige udbydere på den ene side og platformsvirksomheder på den anden, vil det skabe dårligere vilkår for den fri bevægelighed af personer, tjenesteydelser, varer og kapital i EU. Markedet for tolkning og oversættelse er allerede dysfunktionelt på nuværende tidspunkt af ovenstående årsager. Hvis soloselvstændige i stigende grad bliver klemte mellem forholdet til platformsvirksomheder og manglen på muligheder for kollektivt at forhandle honorarer og arbejdsvilkår i øvrigt, vil det kun yderligere forværre de eksisterende problemer.

Spørgsmål 2: Mener du, at der er behov for, at EU skridter til handling for effektivt at håndtere de identificerede problemer og nå de præsenterede mål?

Ja, der er behov for, at EU handler – jf. spørgsmål 3.

Spørgsmål 3: Hvis ja, skal disse handlinger omfatte alle mennesker, der arbejder på platforme, uanset om de er ansatte eller selvstændige? Skal de fokusere på specifikke typer af digitale platforme og hvis ja, hvilke?

Forudsætningen for at soloselvstændige tolke og oversættere kan se fordelene ved at tilbyde deres tjenester via platforme er krav om uddannelse og kollektiv forhandlingsret. Som nævnt ovenfor er visse professioner, f.eks. advokater, læger, revisorer o.l., højt specialiserede kompetenceområder, og ydelserne egner sig ikke til platforme/udbud, så længe der ikke stilles krav om uddannelse. Det gælder tilsvarende for tolke og oversættere, hvor selve ydelsen kræver særlige kompetencer og uddannelse. Platformsvirksomheder har traditionelt ingen eller en meget lav indgangsbarriere for udbydere af oversættelse og tolkning, og dermed kan ufaglærte tilbyde en ydelse, der umiddelbart ligner en professionel oversættelse, men uden at være det, og uden at udbyderne har den nødvendige uddannelse. Netop fordi det er en oversættelse, har udenforstående (opgaveudbydere, kunder osv.) ikke mulighed for at kontrollere kvaliteten af oversættelsen. Studerende og bibeskæftigede bidrager til et hårdt prispres for dem, der bestrider erhvervet som en fuldtidsbeskæftigelse. Der er med andre ord en verden til forskel på de kvalifikationer, der kræves

af et Wolt-bud og de kvalifikationer, der kræves af en professionel tolk/oversætter. Dertil kommer arbejdsvilkår og manglende arbejdstagerrettigheder.

Platforme kan være et udmærket redskab til formidling af ufaglærte ydelser, men det skal iagttages, at jo mere kompleks ydelser bliver, jo mindre egnet er ydelserne til platformsarbejde, medmindre det understøttes af krav til uddannelse og kompetencer. I modsat fald vil den eneste målbare parameter for ydelserne være prisen.

Spørgsmål 4: Hvis det anses for nødvendigt, at EU skridter til handling, hvilke rettigheder og forpligtelser bør så omfattes af disse handlinger? Udgør de mål, der er præsenteret i afsnit 5 i dette dokument, en udtømmende oversigt over de nødvendige handlinger?

Det ville gavne ikke blot tusindvis af soloselvstændige, men også professionen, fagligheden og i sidste ende aftagerne af kerneydelserne, hvis brancheforeninger eller grupper af soloselvstændige fik ret til at forhandle med platformsvirksomhederne/opgaveudbydere. En mulig løsning for at opretholde fagligheden kunne være at oprette en national godkendt tolke- og oversætterliste, hvor optag sker på baggrund af definerede kompetencekrav, og dernæst sikre, at kun godkendte/certificerede tolke og oversættere kan indgå i kollektive forhandlinger med platformsvirksomheder.

Spørgsmål 5: Ville du overveje at indgå i dialog i henhold til artikel 155 i TEUF om nogen af de problemer, der er identificeret som led i denne høring?

Ja, Translatørforeningen ønsker at indgå i en kommende dialog, da der er et fortsat og stigende behov for tolkning og oversættelse i Danmark og de øvrige EU-lande. Der er i særdeleshed behov for at bibeholde de kompetente tolke og oversættere, der allerede arbejder som soloselvstændige, og give dem kollektiv forhandlingsret, så de ikke presses ud af markedet. Det ville betyde en decideret udflagning af professionen og dermed vanskeliggøre (hvis ikke umuliggøre) en tiltrængt opkvalificering af eksisterende og/eller kommende ikke-uddannede tolke og oversættere på markedet. I Danmark er generationen af uddannede tolke og oversættere efterhånden 50 år+ i gennemsnit, og den viden, kompetence og erfaring, som de ligger inde med, forsvinder, når de presses ud af markedet på de vilkår, der er beskrevet her.